

U chovatelky briardů

1. Jakému plemeni se věnujete a jak se jmenuje vaše chovatelská stanice?

Od roku 1987 jsem postupně majitelkou, cvičitelkou a chovatelkou briardů. Francouzským ovčákům se jako aktivní chovatel (první vrh tohoto plemene) věnuji od roku 1995. Můj první vrh byl odchován pod názvem chovatelské stanice Nadina, později, po mezinárodní registraci, jsem pokračovala pod jménem Nadina-sis.

2. Vaše jméno, kontakt.

Mgr. Naděžda Strádková, e-mail: nadina-sis@volny.cz, tel.: +420 606 957 777, adresa: Ostrava, 30. dubna 559/13

3. Jak dlouho se chovu věnujete?

Celkově se kynologii – výcviku psů, pak postupně výstavám a chovu – věnuji již přes 40 let. Štěňata briardů se u nás narodila poprvé v roce 1995, tedy v letošním roce oslavíme s naší celosvětovou briardí rodinou (máme štěňata, kromě Arktidy, na všech kontinentech) již neuvěřitelných 20 let!

4. Byla jste milovnicí psů od dětství? Měli už vaši rodiče chovatelskou stanici?

Psy, a vlastně všechna zvířata, jsem milovala od nejútlejšího věku. Nemohli jsme mít psa v paneláku, tak jsem o psech sháněla všechny dostupné informace – knihy, časopisy, hltala jsem i učebnice a naučné atlasy. U nás v rodině psi vlastně nikdy natrvalo nežili. Až později, na střední škole, jsem si svoji představu psa, věrného přítele člověka, vysnila do reálné podoby. Byl to německý ovčák, který byl odrazem pro mou současnou briardí vášeň.

5. Kolik máte odchovaných vrhů?

Narodilo se u nás 21 vrhů briardů, teď na jaře čekáme 22. A snad se povede letos na konci zimy i historicky 1. vrh čivav, jehož maminku „čivíka“ jsme zdělili.

Navaho Nadina-sis, C.I.B. Navajo Nadina-Sis Klubový šampion ČR, Grand šampion ČR a SR, Šampion CZ, SK, PL, A, SLO, Junioršampion CZ, BIG3, BIG5, Národní vítěz, nejlepší černý pes KV 2012, několikanásobný BOB, CACIB...
zkoušky: BH, IPO-V, IPO1, 2, Fpr1, 2, Upr1, 2, Spr1, Apr1, ZZO, ZM, ZVV1, 2, ZPS1, ZOP, ZPU1, 2

6. Jak početná je vaše chovatelská stanice? Podílí se na chovu celá vaše rodina?

V současnosti naši „dvojúrovňovou“ domácnost (byt v centru města a dům se zahradou za městem) sdílí s námi lidmi šest briardů (od desetileté veteránky přes chovné jedince – psa a dvě feny, dvacetiměsíční dorostenku až po desetiměsíční štěně), plus jedna malá čivava a čtyři kočky. V takovém množství a v takovém rozsahu, při mém náročném zaměstnání, s tím, že jezdím po Evropě výstavy i posuzovat jako mezinárodní rozhodčí, by se vše bez podpory rodiny nedalo zvládnout. Zvláště odchov štěňat s nutností 24hodinové-

Štěňata ve věku 5 týdnů – Renoir a Rescator Nadina-sis

ho dohledu a péče bych si nedovedla bez pomoci své maminky a manžela představit. Psiskama žije prostě celá rodina.

7. Zvažujete její rozšíření o další psy?

Rozšíření naší smečky je sice krásná myšlenka, ale briardi jsou psi velkého pracovního plemene a mně to prostě nedá svědomí mít je jen tak. Proto každý náš pes má vzhledem k věku a svým schopnostem i jistý „pracovní program“ – nejen jezdíme po výstavách a chovných akcích, trénujeme a skládáme zkoušky z výkonu v Čechách, jezdíme za přáteli do Polska i na Slovensko. Tak jsem letos složila se svými třemi psy v aktivním věku 14 zkoušek z výkonu, vytrvalostní běh, základní poslušnost, cviky pachové i obranné, až po nejvyšší stupeň 3. A to je velká časová i finanční zá-

těž. Takže tento počet psů je nanejvýš uspokojující.

8. Co říkáte na příbuzenskou plemenitbu? Je náročné sehnat kvalitní zahraniční štěně?

Příbuzenská plemenitba (zvláště blízká) u psů, kde musí být na prvním místě psychická vyrovnanost a přátelská povaha, kde velikost psa a jeho síla jsou i pro člověka limitující, není zrovna vhodným chovatelským řešením. Tato metoda se spíše dnes používá k vyšlechtění špičkového exteriéru a, bohužel, oslabuje odolnost nervové soustavy. Rozhodně počet na výstavách získaných titulů

u psa nepovažuji za ilustraci kvality jedince. Je to spíše jen takové dokreslení celé psí osobnosti. Pokud tedy máte možnost sledovat vybrané plemeno u chovatele několik generací, vyjasníte si své požadavky na psího kamaráda, pak určitě sáhnete po dobrém jedinci ať u chovatele v Čechách, nebo v zahraničí. Cena se v zahraničí většinou liší, ale výše ceny, tak jako všude, není vždy odrazem kvality chovu. Zkrátka každý náš vrh je výsledkem velkého zvažování s takovou zodpovědností, jako bych si chtěla z vrhu nechat štěně i já osobně.

9. Jak a kde si vybíráte štěňata či dospělé psy do chovu ve své chovatelské stanici?

Jako chovatel mám možnost vidět a sledovat vývoj našich štěňat od prvních minut jejich života. Před lety jsem sledovala odchovy u NO, takže těch 40 let u psů se dost zúročuje právě ve výběru vhodných jedinců. Já sama většinou spolupracuji i s novými majiteli našich štěňat před jejich narozením, hledáme vždy ve vrhu vhodného psíka do té či oné rodiny. A vychází to. Mým základním požadavkem je silná osobnost zvířete, schopnost i mladých psů zvládat velkou psychickou zátěž života ve městě, při každodenním cestování a v práci s lidmi. Pak už jen tyto genetické předpoklady formuji. Mám vypracovaný takový program pěstování návyků, který sice klade od počátku na malé štěně velké nároky, je to náročné i časově pro mne, ale zároveň je takové štěně pak připraveno po dostatečné socializaci v rodině téměř na vše. A ten jedinec, který prostě vhodně do naší smečky zapadne, zůstane.

10. Zvažovala jste někdy, že s chovem úplně skončíte?

Až někdy, v hodně vzdálené budoucnosti, kdy už nebudu moci zvládat velké psy fyzicky (to je jen takový obrat, psychická převaha a porozumění psu je právě to, co nás radí nad tyto šelmy). Možná přejdu na plemeno menšího vzrůstu. Život úplně bez psa si nedovedu představit. Ale to je vše, doufám, daleká budoucnost.

11. Co říkáte na spoluvlastnictví jednoho psa dvěma majiteli? Máte s tím nějaké zkušenosti? Případně kde vidíte největší problémy?

To je dnes celkem běžné, je to vlastně styl držení psa se spoustou výhod pro chovatele i majitele psa. Zvláště pak když chováte velké plemeno psů, kdy držení většího počtu psů při zachování určité vybrané úrovně chovu a kynologických aktivit je téměř nemožné. Takže mám doma jen tolik psů, s kolika časově zvládám cvičit a starat se o ně plně, přátelé pak mají další, kterým se věnují individuálně a naplno jako já. Pokud se jedná o vystavování nebo využití k chovu, řeším pak tuto stránku věci. Je to způsob, jak se podělit o náklady na držení psa při chovatelské spolupráci - způsob sdílení na základě dobré spolupráce a většinou i přátelství mezi lidmi. Tak to vnímám já a také tak mám ve spoluvlastnictví některé psy. Tvrdím, že je to otázka důvěry, společných chovatelských idejí a dobrých lidských vztahů.

Zleva Tiffany, Scout Rebell a Rescator Nadina-sis, po úspěšně složené zkoušce BH (všichni tři) v Dedine, SK, z listopadu 2014

12. Věnujete se se svými psy nějakému sportu, ať už běžnému, nebo kynologickému?

Samozřejmě jsou na významném místě chovatelské aktivity. K všestrannému vývoji psa je nutné i pěstování fyzické kondice a rozvíjení psychických vloh každého psího jedince. Tedy cvičíme sportovní kynologii, mladí a pak ti nejstarší psi milují velmi náročné pachtové práce, věnujeme se canisterapii, zkusíme se věnovat i pasení (briardi jsou původem pastevecké plemeno). Tyto aktivity trénujeme běžně v průběhu roku individuálně, jezdíme na pravidelné tréninky a setkání s přáteli, skládáme zkoušky z výkonu a pořádáme i zimní a letní výcviková soustředění - tábory se psy.

13. Jak velký je zájem o toto plemeno z řad veřejnosti? Je podle vás na

O Remington Steele Nadina-sis: Světový vítěz Salzburg 2012, Crufts 2012 - 2.místo, Interchampion, multichampion Evropy, Selectionné F, NL...

vzestupu, nebo si udržuje jen pár nadšenců?

Briard je pes velkého vzrůstu a velmi aktivní. Byl velmi atraktivní v době kolem devadesátých let. Dnes bohužel pro značné finanční nároky na krmení a nutnost aktivního pohybu moc příznivců nemá. Má ale své obdivovatele, kteří zkusili život s briardem, briard si je získal svou laskavostí, věrností a velkou inteligencí. Tito lidé pak zůstávají svému psímu hrdinovi věrni. A to je dobře, protože láskyplné chlupaté psisko s obrovským srdcem si své publikum a stalost přízně zaslouží i v dnešní uspěchané době.

14. Jak náročná je úprava srsti či další péče o toto plemeno? Jaké byste doporučila přípravky pro udržení srsti v co nejlepší kondici?

Když se podíváte na krásného briarda s dlouhou a v pohybu vlající srstí, máte dojem něčeho nadpozemského a nesmírně ušlechtilého. Tento efekt je však protipólem skutečné funkce srsti. Briard má mít tvrdou, tzv. „koží“ srst, která byla vyšlechtěna pro původní dokonalou nepropustnost vody a celkovou ochranu před nepohodou. Pokud je (a v některých liniích převládá dodnes) u psa zachována původní struktura srsti, údržba je velmi jednoduchá - pravidelné odstraňování hrubých nečistot, pročešávání tak jednou asi za 14 dnů. Kosmetiku formou kondicionéru (ať speciálního, nebo prostě lidského) můžete použít, ale není to nutné. Koupání ano, ale jen minimálně s šamponem. Nejlepší je koupání v přírodních vodních nádržích. Opravdu stačí kvalitní hřeben a kartáč. Pokud se ale chcete skutečně „vyřádit“, meze se samozřejmě nekladou, můžete u takto držného psa vypěstovat srst skutečně maximální délky, většinou je to ale na úkor skutečné tvrdosti chlupu. Budete pak mít doma „vytuněného“ jorkšíra velkých rozměrů. Na výstavách ale specialisté rozhodčí dávají přednost srsti standardní.

15. Upravujete si na výstavu své psy sama? Jaké byly vaše začátky, kdy jste se do úpravy na výstavu pustila poprvé a na co si dát největší pozor?

I dnes po letech své psy svěřím jen sobě nebo pár přátelům, kteří se věnují briardům se stejnou pečlivostí jako já. Veškerá příprava srsti je stále mou prací. Počátky byly humorné, svého prvního psa jsem česala téměř denně, úplně jsem ale spokojená nebyla. Trvalo mi léta, než jsem se dopracovala k jakémusi systému, který mohu shrnout - „méně a kvalitně je vždy více“.

Z kruhu na Evropské výstavě UEBB v roce 2010 ve Švýcarsku - po dobře odvedené „práci“ v kruhu musím zvíře vždy odměnit a pro Naomi to byl skok do náruče.

Určitě se musí pro každé zvíře vypracovat individuální režim péče o srst - podle stáří psa a kvality srsti. Rozhodně neexperimentuji s různými značkami kosmetiky, mám své osvědčené. Vyplatí se v extrémních případech znečištění srsti nepodléhat panice a nechat chlupy prostě vyschnout. Briardi srst má částečně samočisticí schopnost, rozhodně se nesmí vyčesávat nebo jinak upravovat mokrá srst!

16. Jaké nejčastější exteriérové nebo povahové vady se objevují v chovu tohoto plemene?

Zodpovědný chovatel dbá na zdraví svého chovu a preventivně podstupuje se svými zvířaty řadu náročných vyšetření před zahájením chovného využití jedince a pak i v průběhu života. Určitě minimem je vyšetření na dysplazii kyčelních kloubů, loketních kloubů, vyšetření ektopického ureteru, genetická vyšetření na šeroslepost. Od přírody je to pes celkem nenáročný a velmi zdravý. Briardi bývají vitální až do vysokého stáří. Za největší nešvar současného chovu ale považuji ignorování povahových vlastností rodičovského páru. Je skutečně neštěstí, když pak po několika prvních dnech se štěňátkem zjistíte, že máte doma psychicky labilního jedince, se kterým se budete deset a více let trápit, protože bude lekávé, bude špatně vycházet se svým okolím.

17. Hodí se toto plemeno k výcviku a sportování? Jaké sporty nebo zaměstnání byste doporučila majitelům takového psa?

Briard je pes pro každou psí aktivitu. Jen během prvního roku života je třeba respektovat vývoj psa velkého plemene, štěně nepřetěžovat. Pak můžete postupně přidávat na náročnosti fyzické. Briard je velká osobnost, proto je důležité stejně jako fyzickou trénovat i jeho psychickou odolnost. I přes velký temperament briard vždy přemýšlí a hledá své vlastní cestičky. S briardem spolupracujeme, nesmíme na něj tvrdě naléhat či po něm chtít jen slepou poslušnost. Je to opravdu pes-partner pro každodenní život, sportování i zábavu.

18. Pro koho se hodí toto plemeno? Čeho si na něm nejvíce ceníte?

Briard je opravdový psí přítel pro aktivní, vyrovnané a laskavé lidi. Ctí v každé minutě svého života svého pána a jeho rodinu. Miluje řád a zaběhané rituály, je na něj vždy spolehlutí. Pokud mu dáme možnost aktivního pohybu, aspoň pár desítek minut denně, je vynikající a citlivý společník i pro lidi s handicapem. Je psem velmi přizpůsobivým, zvládá všechny zrádnosti různorodých prostředí a dokáže se vždy adaptovat. To je opravdová a přirozená povaha zdravého briarda, jak ji mám možnost studovat denně již desítky let. A to je i největší devíza tohoto plemene.

19. Komu je naopak rozhodně nedoporučujete?

Briarda by si neměl rozhodně pořizovat člověk prchlivý, nervózní a nevyrovnaný. V takové společnosti se může temperamentní pes změnit v nadřízeného alfa jedince, který přebírá ve smečce vedoucí pozici a nekompro-

Bead-Lilac Nadina-sis s dcerou Jean d'Arc, Bead Lilac: Evropská vítězka-BOB Paříž 2002, C.I.B., multichampion Evropy, Grand Champion, Klubový champion CZ, selectionné CZ, SK..., Jean d'Arc: C.I.B., multichampion Evropy, mnohonásobná vítězka Klubových a speciálních výstav, selectionné F, CZ...

misně brání své společnosti. Nebo naopak, pod tvrdým a nevyčísitelným vedením agresivního člověka se může změnit v cholerického útočníka a psa neurotika.

20. Které kluby sdružují vámi chované plemeno?

V České republice je jediný klub pro řízení chovu tohoto plemene, registrovaný pod ČKS.

21. Na co jsme se nezeptali?

Jak si vybrat vhodné štěně?

1. Zodpovědně oslovit několik chovatelů, případně se podívat na jednotlivé chovné páry, které zamýšlí chovatel k chovu použít.
2. Ujasnit si, co vlastně od budoucího psa očekávám, a tyto požadavky podrobně probrat s chovatelem.
3. Sledovat vývoj štěňat v daném vybraném vrhu, případně je sledovat i osobně.
4. Zúčastnit se i aktivit chovatele se psy.
5. Nechat si poradit od chovatele a konzultovat s ním i případné problémy a názory.
6. Se štěnětem každý nový majitel získá i vztah s chovatelem, který mu má být dobrým rádcem a pomocníkem i řadu dalších let.

Fena Kennedy Sa Nadina-sis: Vítězka CRUFTS - BOB 2009, Světová vítězka - BOB Bratislava 2009, Evropská vítězka - BOB UEBB 2008, Interchampion C.I.B. i C.I.E., multichampion Evropy, multi klubový vítěz, Selectionné F, CZ, 8 zkoušek z výkonu

text a foto:
Mgr. Naděžda Stráalková